

OMBUDSMANKA ZREALIZOVALA PRACOVNÉ STRETNUTIE PRE KONTROLNÉ ORGÁNY ZARIADENÍ PRE SENIOROV

(Bratislava, 31. októbra) Verejná ochrankyňa práv Mária Patakyová pripravila v rámci svojich priorít v mesiaci október (mesiac úcty k starším) workshop pre kontrolné orgány vykonávajúce dohľad nad dodržiavaním práv v zariadeniach pre seniorov. Jeho cieľom bola vzájomná výmena skúseností a prezentácia spôsobu kontroly vykonávanej ombudsmankou a jej tímom v teréne. Na workshope sa zúčastnili zástupcovia a zástupkyne takmer všetkých samosprávnych krajov, Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a odbornej verejnosti.

Celodenné stretnutie bolo súčasťou aktuálne prebiehajúceho prieskumu v teréne zameraného na ochranu práv seniorov v zariadeniach. Ten nadväzuje na zistenia z prieskumu úrovne kontroly v zariadeniach pre seniorov ukončeného v júli tohto roka. Vyplývalo z neho, že medzi najzásadnejšie problémy patria príliš nízky počet kontrol a spôsob, akým sú vykonávané. Okrem toho je problematická aj nejasnosť kompetencií jednotlivých kontrolných orgánov. Rezort práce po upozornení verejnou ochrankyňou práv prisľúbil zmenu legislatívy a uviedol, že najdôležitejšiu úlohu pri kontrole zariadení majú vyššie územné celky. Ombudsmanka v prvej polovici roka tiež žiadala, aby rezort významným spôsobom zvýšil počet zamestnancov venujúcich sa výkonu dohľadu a hodnotenia kvality sociálnych služieb a zvýšil frekvenciu kontrol. Aj túto zmenu ministerstvo už realizuje.

Ombudsmanka na workshope predstavila spôsob kontroly s dôrazom na ochranu základných práv

Cieľom workshopu pre kontrolné orgány v Kancelárii verejného ochrancu práv bola predovšetkým výmena informácií o metódach kontroly. V praxi sa totiž kontrolné orgány často zameriavajú najmä na písomné podklady a spisy a nereflektujú reálny stav a kvalitu poskytovania sociálnych služieb. Verejná ochrankyňa práv sa preto rozhodla vytvoriť platformu pre vzájomnú výmenu skúseností o prístupe jednotlivých orgánov ku kontrole. Zároveň priestor využila na prezentáciu spôsobu kontroly so zameraním na ochranu základných práv.

„Som presvedčená, že vzájomná výmena skúseností z vykonávania kontroly je pre činnosť kontrolných orgánov veľmi dôležitá. Z mojich zistení totiž vyplýva, že kontroly sa často vykonávajú formalisticky. Preto vítam, že účastníci a účastníčky stretnutia prijali moje pozvanie a aktívne sa zapojili do diskusie o tom, ako má vyzeráť kvalitná kontrola. Som názoru, že práve konštruktívna a kvalitná kontrola nepochybne prispeje k lepšej ochrane základných práv seniorov,“ vysvetlila verejná ochrankyňa práv Mária Patakyová.

Na čo sa zamerať pri kontrole dodržiavania základných práv v zariadeniach pre seniorov

Verejná ochrankyňa práv aktuálne dokončuje prieskum v teréne so zameraním na dodržiavanie práv seniorov. Na workshope informovala kontrolné orgány aj o zistených problémoch, ktoré počas preskúvania identifikovala ako závažné z hľadiska ochrany práv starších ľudí umiestnených v zariadeniach. Medzi zásadné zistenia podľa nej patrí najmä nerešpektovanie súkromia, ako napríklad nemožnosť uzamknúť sa na toalete, nepoužívanie paravánov pri prezliekaní či ponechávanie otvorených dverí pri vykonávaní obslužných činností. Taktiež upozornila na nedostatočný individuálny prístup, čo znamená, že seniori sú najčastejšie aktivizovaní v skupine a nezohľadňujú sa ich individuálne preferencie. Okrem toho v zariadeniach prevláda inštitucionálnosť, pod ktorou si možno predstaviť napríklad spoločný ranný budíček, večierku a vypnutie televízora, skorú rannú hygienu či prísne stanovené návštevné hodiny.

Súhrnnú správu z prieskumu v teréne plánuje verejná ochrankyňa práv zverejniť v priebehu novembra tohto roka.